

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLINE AEGKIRI.

Nr. 43 (201)

24. oktoobril 1925 a.

V. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
 Tellimise hind: aastas . . . . . Mk. 1000.—
                   poolaastas . . . . . „ 500.—
                   veerandaastas . . . . . „ 250.—
 Siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:
                   aastas . . . . . Mk. 800.—
                   poolaastas . . . . . „ 400.—
                   veerandaastas . . . . . „ 200.—
 Üksik number maksab Mk. 25.—
 Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.

Avatud k 1,29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 103
 Kuulutuste hinnad:
 1/1 lehek. Mk. 4000.—   1/4 lehek. Mk. 1000.—
 1/2 „ „ 2000.—   1/8 „ „ 500.—
 1/3 „ „ 1350.—   1/16 „ „ 250.—
 Tunnistuste kaotuste kuulutused Mk. 100.—
 Lehe eesküljel 75%^o, tekstis 100%^o kallim.
 Adressi muutmine 30 mk.
 Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.
 Jooksev arve Eesti pangaga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) Eugen Maddison, Kodukoha õigus. 2) Poliitilisest kuritegevusest. 3) Vabasarv ja loomus. 4) Politsei rüüoni ülema asjaajamisest maal. 5) Suurem teenistuskooerte näitus Venemaal. 6) Schultz, Saatuslikud tulitikud. 7) Ametlik osa. 8) Väljamaalt. 9) Küsimused ja kostmised. 10) Kuulutused.

Kodukoha õigus.

Eugen Maddison.

Kui küsida, kas on mõeldav praegusel ajal kodaniku väljasaatmine riigi piiridest, oleks vastus kahtlemata, et õiguslikkude riikide valitsused ei ole õigustatud seda tegema. On isegi põhiseadusi, mis seda tarviliku leiavad olevat veel eriti alla kriipsutada, näit., Kuuba põhiseadus 21. veebruarist 1902. a. (§ 30), Juugo-Slaavia põhiseadus 28. juunist 1921. a. (§ 10). Kuid meil osutus see küsimus veel hiljuti kahtlane olevat. Põhiseaduse harutamisel Asutavas Kogus 28. mail 1920. a. tuli seda Akl. K. Päts'il järgmiste sõnadega meele tuletada: „... üldiselt peaks tähendama, et kõigis nendes vabaduste seadustes, niipalju kui neid harilikult põhiseadustesse mahutatakse ehk on mahutatud, meil veel üks puudub. Ma pean tähendama, lugedes ajalehti ja kuulates viimasel ajal siin kõnesid, olen otsusele tulnud, et

meil iseäranis üht vabadust tarvis oleks põhiseaduse kaitse alla võtta, nimelt, et igal Eesti Vabariigi kodanikul on kodukoha õigus. See on veidi imelik, et sarnast loomulikku ja riigikodanikust lahutamatu õigust oleks tarvis kaitsta. Tuletame meele, et meil hiljuti Eesti Vabariigi piiridest 102 kodanikku saadeti üle piiri, sellepärast, et nemad oma vaadete ja teguviiside poolest lahku läksid neist nõuetest, mis valitsus õigeks peab ja riigivõimu abil kaitseb. Sellepärast saadeti nad Eestist üle piiri välja, tähendab, kodukoha õigust Eestis ei ole olemas, kui valitsus võib kodaniku riigist välja saata... Igal kodanikul peab õigus olema oma elukohta Eesti Vabariigis alles hoida. Tähdendan selle täienduseks, et veel üks teine sarnane nähtus on olemas. Ma lugesin „Teatajas“, kuidas meie politsei

peavalitsuse ülem seletab, et üks osa Eesti kodanikke — sakslasi — tahavad väljamaalt tagasi tulla ja et neid võib sellepärast lubada, et need on naised ja lapsed, kelle isad on teeninud Eesti sõjaväes. Nii siis Eesti kodanikud peavad ära teenima oma kodukoha õiguse. Mina aga arvan, et kui keegi tahab meie riigi kodanik olla, kui ta seaduse järele seda ka on, siis peab temal õigus olema väljamaalt tagasi tulla. Kui tema on kahju teinud Eesti riigile, kui tema Eesti riigi vastu töötab, siis peab riigi valitsuse võim nii vali olema, et ta tema järele valvab, teda nuhtleb jne. . .

Ei või aga valitsusele luba anda ühele ütelda, sina oled Eesti kodanik, tule, teisele — sind, kes sa küll Eesti riigi kodanik oled, ei taha meie saada, mine Venemaale, ja sind, olgugi, et sa Eesti riigi kodanik, meie saadame üle piiri!!“ (prot. nr. 134).

Akl. K. Päts'i ettepaneku vastu vaidles põhiseaduse komisjoni aruandja, et see (kodukoha) õigus on küllaldaselt kaitstud liikumise ja elukoha muutmise vabadusega, mis eraldi ette nähtud põhiseaduse eelnõus (põh. § 17). Selle tagajärjel jäi Akl. K. Päts'i ettepanek vastu võtmata. Põhiseaduse komisjoni aruandja seisukohta tuleb õigeaks lugeda, sest ka väljamaal, kus on maksev liikumise ja elukoha muutmise vabadus (näit., Saksamaal — das Freizügigkeitsgesetz vom 1. November 1867), ollakse arvamisel, et tähendatud vabadus sisaldab eneses ka kodukoha õigust (nicht ausgewiesen zu werden). Kuid põhiseadus pakub seda kaitset veel teises kohas — nimelt § 4, mille järgi muu seas, „rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud määrused maksavad Eestis tema õigusliku korra lahutamatuina osadena“. Rahvusvaheline õigus aga ei loe lubatuks riigikodaniku väljasaatmist (Dr. Ernst Isay: „Das deutsche Fremdenrecht“).

Seda teed ei ole ka enam tarvitanud Vabariigi Valitsus. On olnud vangide vahetusi Eesti Vabariigi ja Nõukogude Vabariigi vahel, kuid vahetati Nõukogude Vabariigi kodanikke (meie kodanikud astusid Nõukogude kodakondsusse) meie kodanikkude vastu. Järjekult võib kodukoha õigust, millest kõneles Akl. K. Päts, meie põhiseadusega kindlustatuks lugeda, s. t. Eesti kodanikku ei või saata Eestist välja ega temale takistusi teha Eestisse tagasipööramiseks. Kuid kas on kodaniku kodukoha õigus

kaitstud meil ka selles mõttes, et teda (kodanikku) ei saaks välja saata tema alalisest elukohast või temale keelata elamist seal, kus ta ise soovib. Selle kohta ütleb põhiseadus: „Selles (liikumise ja elukoha muutmise) vabaduses ei või kitsendada ega takistada kedagi muidu kui kohtuvõimude poolt. Tervishoidlistel põhjustel võivad seda vabadust kitsendada või takistada ka teised võimud vastavais seadustes ettenähtud juhtumistel ja korras“ (§ 17). Siia kuuluvad kohtunikkuude poolt tarvitusele võetavad takistusabinõud, nagu keeld lahkuda omast elukohast ilma kohtu-uurija loata (Kr. kohtupid. sead. § 415), politseiline valve (ibid. § 416); siia kuulub ka keeld teatavatel isikutel (N. S. § 58¹), kes kohtuotsuste põhjal politsei valve alla antud, elada või viibida neis kohtades, kus sarnaste isikute elamine ja viibimine keelatud on Vabariigi Valitsuse määrustega (N. S. § 58² 13. mai 1924. a. redaktsioonis, v. „Riigi Teataja“ nr. 67 — 1924. a.). Näit., tähendatud isikutele on keelatud elada ja viibida Tallinnas ja Nõmme alevis, Naisaare, Viimsi (ühes Aegnaga), Nehatu, Rae, Kurna, Nabala, Saku, Saue, Vääna, Harku ja Keila valdades jne. (Vabariigi Valitsuse määrus 9. jaan. k. a., v. „Riigi Teataja“ nr. 7/8 — 1925. a.). Sedasama tuleb ütelda teatavate maa-alade sulgemise kohta sunnitöö karistusest vabanemisele — nimelt on neile asumisele saatmise ärakaotamise seaduse (Собр. Узак. и Расп. прав. — 1917. a. nr. 100, art. 556) IV jao p. 2 põhjal keelatud pärast karistusest vabanemist elada ja viibida kolme aasta jooksul, vabanemise päevast arvates, neis kohtades, mis ette nähtud kohtu- ja siseministri poolt väljaantavates määrustes. See määrus on ka välja antud ühel ajal eelpooltähendatud Vabariigi Valitsuse määrusega („Riigi Teataja“ nr. 7/8 — 1925. a.).

Tervishoidlistel põhjustel kitsendatakse liikumise ja elukoha muutmise vabadust, näit., karantiini seisukorra väljakuulutamise puhul (S. k. XIII k. — Arst. seadus). Järjekult teistel juhtumistel ning põhjustel ei ole liikumise ja elukoha muutmise vabadus kitsendatud ega takistatud. Omal ajal, nagu teada, võis valla kogukond eemaldada oma seast neid kogukonna liikmeid, kelle viibimine kogukonna piirides ähvardas kogukonna hea käekäigule ja julgeolekule (Heakorra ja julgeoleku seadus, S. k. XIV k. § 334, 1916. a. väljanne) nimelt neid, keda sama seadus

(§ 333) nimetas „kahjulikkudeks ja kõlvatuteks kogukonna liigeteks“. Juba Vene Ajutine Valitsus kaotas ära selle õiguse, ühtlasi lubades kõigile eemaldatuile elada seal, kus nad soovivad (Собр. Узак. и Расп. Пр. — 1917. a. nr. 197, art. 1185). Nüüd on see õigus lõpulikult kaotatud meie põhiseadusega.

Kuid meie põhiseadus näeb ette kodanikkude vabaduse ja põhiõiguste erakorralisi kitsendusi; nad astuvad jõusse; nagu kõneleb põhiseadus, „seaduslikus korras kindla tähtajani väljakuulutatud kaitseseisukorra puhul vastavate seaduste põhjal ja piirides“ (§ 26 teine lõige). Meil, nagu teada, maksab veel Vene ajast pärit sõjaseisukorra seadus — Правила о мѣстностяхъ, объявляемыхъ состоящими на военномъ положеніи (Kuberm. Asut. sead. II. k., § 23 lisa). On maksev veel teine erakorraline seadus, mis kõneleb kindluste komandantide õigustest ja kohustest kodanliste võimude ja kodanikkude suhtes. — Правила о правахъ и обязанностяхъ комендантовъ крѣпостей по отношенію къ гражданскимъ властямъ и мѣстному населенію (kuberm. Asutus. sead. § 22 lisa), kuid ta ei või meid siin eriti huvitada, sest kindlused on ikka teatavas mõttes erakorralises seisukorras, olgugi, et seal kodukoha õigus kannatab tuntavate kitsenduste all isegi siis, kui kindlus rahu seisukorras (näit., komandant võib ära keelata elamist kindluse raionis isikutele, kelle viibimine seal tunnustatakse kahjulikuks avalikule rahule ja kindluse julgeolekule — § 7). Samuti võime mööda minna sõjavõimude õigustest sõja ajal. (Sõjaseisukorra seadus peat. II. ja III). Aga peatume peat. V. juures, kus on juttu kodanliste võimude erilistest õigustest ja kohustest riigikorra ja julgeoleku kaitse alal neis kohtades, kus maksma pandud sõjaseisukord. Siin huvitaksid meid § 19 p. p. 16 ja 17. Esimese põhjal on kindral-kuberneritel õigus ära keelata elamist üksikutele isikutele kohtades, kus kuulutatud välja sõjaseisukord: teise järgi on neil õigus üksikuid isikuid välja saata sisemistesse kubermangudesse. Need õigused on neil nii väljamaalaste, kui ka kodanikkude kohta. Arvesse võttes, et väljasaatmine sõjaseisukorra piirkonnast oli seotud politsei valve alla andmisega ning et politsei valve alla andmine administratiivvõimude korraldusel meil maks-

vate seaduste põhjal ei ole võimalik (v. Riigikohtu otsus 31. oktoobrist 1922. a. Hermann Kromeli asjas) tuleb järeldada, et need õigused on sulanud ühte. (Keeld elada teatavas kohas, kus maksev sõjaseisukord, = väljasaatmisele samast kohast). On tähelepanuväärne, et kindral-kubernerite õigustega varustatud isik, teostades tähendatud õigusi, ei ole millegagi seotud. Siin on täiesti maksev tema äranägemine. Ta saadab välja üksikuid isikuid või keelab neile elamist, kui ta leiab selle tarviliku olevat riigikorra ja julgeoleku huvides. Tähendatud seadus ei kõnelegi sellest, et need isikud peaksid olema kahjulikud, ta kõneleb ainult „üksikutest isikutest“ („отдѣльнымихъ лицамъ“, „отдѣльныххъ лицъ“). Siin on küllaldaselt, et kindral-kubernerite õigustega varustatud isikul oleks teatav umbusaldus nende vastu, või et nad oleksid temale, nagu sakslased ütlevad, „koormavaks“ („lästig“). Mispärast temal nende vastu umbusaldus või mispärast nad temale „koormavateks“ — see on ainult temale teada ja ei käi kellegi kontrolli alla (vast seadusandluse kogul oleks siin õigus järelepärida).

Tema otsuse ainsaks põhjenduseks on mõeldav vastava punkti äratoomine ja midagi muud ei oleks temal siin vaja öelda. Selle poolest lähevad tähendatud „väljasaatmised“ ja „elamise ärakeelamised“ lahku eelpool tähendatuist, mille aluseks seadus (N. S. § 58² ja asumisele saatmise ärakaotamise seadus). Siin kindral-kubernerite äranägemine, seal väljasaatetava kuritegu, kohtu otsus selle kohta ja ärakantud karistus. Siin otsustaks kohus ainult seda, kas on otsuse teinud kindral-kuberner ja kas see on tehtud isiku kohta, kes viibib või keda ei taheta näha sõjaseisukorra piirkonnas, seal aga, kus on olemas kõik need asjaolud, mis väljasaatmist või elamise ärakeelamist õigustavad. Võib ju vaielda selle üle, kui võrd see kord meie aja nõuetele vastab, kuid igatahes on ta praegu maksev, ning tuleb ainult kinnitada, et sõjaseisukorra ajal on kodukoha õigus enam kui problemaatiline, kõik oleneb isikust, kes neid õigusi teostab: on ta ainult nende õiguste juhuline teostaja — võib temalt kõiki oodata, on ta aga vilunud administraator, kelle silmapiir ulatab kaugemale tänasest päevast, on põhjuseta karta üllatusi.

Poliitilisest kuritegevusest*).

J. S.

IV. Kommunistline liikumine.

Eelmises kirjutuses poliitilisest kuritegevusest tähendasin lühidalt, et elujõulisem riigivastane rühmitus, kes Eestis aktiivselt tegutseb, on kommunistid.

Et kommunistlik liikumist, nii meil kui ka muis riikides, üleilmselt juhitakse Moskvas asuva kolmanda ehk kommunistlike internatsionaali poolt, peatume allpool viimase tekkimise juures.

Juba läinud aastasaja algul avaldus tööliikumises püüe rahvuslikeks ühinemiseks, kusjuures esimeste katsetena võiks nimetada „Õiglaste ühingu“ ja hiljem „Kommunistide ühingu“ asutamisi. Laialisema aluse said need katsed rahvusvahelisel töölisesitajate koosolekul Londonis 28. septembril 1864. a., mis vormiliselt loetaksegi Esimese Internatsionaali asutamise koosolekuks.

Esimese Internatsionaali esimene kongress peeti ära 1865. a. ja sellel kongressil võeti vastu Internatsionaali põhikiri ning üleskutse, milles käsitatakse töölisklassi majanduslike vabanemise ja rahvusvahelise ühinemise vajadusi, ning muid nõudmisi töölisküsimustes, mis meie ajal juba ammugi ellu viidud. Arusaadavalt olid sel ajal, meil praegu maksivad 8-tunniline tööpäev ja kodanikkude üheõiguslikkus unistused, mille teostumine näis kättesaamatuna.

Esimene Internatsionaal omal eluajal 1864.—1874. a. pidas ära viis kongressi ja kaks konverentsi ja lagunes oma sisetiste lahkkelide tõttu.

Peale Esimese Internatsionaali lõppu kordusid püüded uue Internatsionaali asutamiseks, mis aga ei annud kuni 1889. a. tagajärgi. Järgnesid kongressid: 1889. a. Pariisis, 1891. a. — Brüsselis, 1893. a. — Zürichis, 1896. a. — Londonis ja 1900. a. — Pariisis. Alles viimasel kongressil pandi alus II. Internatsionaalile. Samal kongressil võeti vastu otsused, et edaspidi lubatakse rahvusvahelistest sotsialistlikest tööliskongressidest osa võtta ainult neil organisatsioonidel, kes sotsialismi põhinõudeid ja töölisklassi võitlust tunnustavad ja toetavad kas aktiivselt või passivselt. Järgnev ilmasõda 1914. a.

tekitas lõhe II. Internatsionaali kuuluvate maade töölispartei esitajate vahel, sest olgugi, et II. Internatsionaal kõigest jõust ilmasõja tekkimist püüdis takistada, (kongress 1912. a. Baselis, Rahvusvahelise Sots. Büroo erakorraline koosolek 29. ja 30. juulil 1914. a. ja Rahvusvaheline Sots. kongress 9. augustil 1914. a. Pariisis), asusid ometi sõdijate maade II. Internatsionaali kuuluvad sotsialistlikud parteid ja ametiühisused igati oma isamaa kaitsmise vajaduse seisukohale, mille tagajärjel loomulikult edaspidi sõdijate poolte töölisesitajate vahel ei võinud enam olla ühist keelt ja kokkusaamisi.

Septembrikuul 1915. a. Zimmervaldi (Shveitsis) ärapeetud rahvusvahelisel töölisühingute konverentsil esinesid enamlaste avalikult II. Internatsionaali seisukohade vastase resolutsiooniga, tuues sellega uue lõhe II. Internatsionaali ilmasõjaga juba killustatud ridadesse.

Juba järgneval aastal aprillikuul ärapeetud konverentsil esinesid enamlasted, kes tuntud „Zimmervaldi pahempoolsete“ nime all, ettepanekuga, resolutsioonide tekitamisega ilmasõja lõpetamiseks kaasa mõjuda.

Sellele konverentsile järgnevatel väikesematel koosolekutel valmiseski revolutsiooniline klassivõitluse idee.

Veebruarikuu 1917. a. Vene revolutsioon tõi aktiivsemad enamlaste tegelased Venemaale ja oktoobrikuul sündis enamline riigipööre Venemaal.

Oktoobrikuu 1917. a. revolutsioonist kuni 1919. a. alguseni juhib Venemaal enamlast liikumist, „rahustab“ revolutsiooni vastaseid, peab kodu ja maade võitmise sõdasid ning valitseb Venemaa kommunistlike partei, ilma et temal aega jätaks parteilise välispoliitikaga tegemist teha.

24. jaanuaril 1919. a. ilmub Venemaa kommunistlike partei keskkomitee ja tema juures olevate välismaade kommunistlike parteide „isehakanud“ büroode ühine üleskutse, millega kutsutakse kokku esimene kongress uue revolutsioonilise Internatsionaali asutamiseks, kelle eesmärgiks oleks kõigis maades kodanlike riigikorra kukutamine ja töölisklassi diktaatori maksmapanemine, kusjuures nõutakse, et demokraatiline riigikord ja valit-

*) Vaata „E. Politseileht“ nr. nr. 39 ja 40 s. a.

semisüsteem tuleks kõrvale heita ja töölisnõukogud valitsema panna.

Põhipanevaks meetodiks selles võitluses soovitatakse organiseerida töölisklassi massilisi väljaastumisi kuni sõjariistus kokkupõrgeteni kodanlise riigiga, kommunistlise kihutustöö tegemist jne.

Üleskutse, mis sisaldab 12 punkti kommunisti sihtide ja taktika üle ja millede teostumisel ennustatakse kadu Euroopa kultuurile ning töölisklassi ülesandena kõigis maades nähakse ette riigi võimu enda kätte haaramist, loetakse üles 39 parteid ja organisatsiooni, kellele kutsed saadetud kongressist osavõtmiseks.

Kokkukutsutud kongress peeti ära märtsikuu esimestel päevadel 1919. a., kusjuures kongressi aruandes osavõtjate arvu kohta tunnistatakse, et see „väga väike“ olnud.

Kongressil võeti vastu otsused laiali saadetud 12 punkti vaimus ja otsustati asutada Kommunistline Internatsionaal.

17. juulil 1920. a. Peterburis ärapeetud II. kongressil võeti vastu Kommunistlise Internatsionaali põhikiri ja kuulsad 21 nõudmist, mis sisaldavad Kommunistlise Internatsionaali vastuvõtmise tingimusi. Nimelt nõutakse igalt parteilt või ühinguvalt, kes soovib Kommunistlisse Internatsionaali vastu võetud saada, et kõik tema selgitus- ja kihutustöö sünniks ainult kommunistlises vaimus, et tema poolt väljaantav ajakirjandus oleks partei keskkohta käsutuses, et igasugused uuendusnõudjad parteist kõrvaldataks juhtivatelt kohtadelt, et parteil oleks illegaalsed (põrandaalused) alatise ja järjekindla kommunistlise kihutustöö tegijad sõjaväes ja maal küldes, et kõigis ametiühisustes tehtaks kihutustööd II. Internatsionaali vastu, et Kommunistlisse Internatsionaali vastu võetud partei peab „Kommunistlise partei“ (Kommunistlise Internatsionaali sektsiooni) nime kandma ja et kõik partei liikmed, kes ei tunnusta 21 nõudmist, tulevad parteist välja heita.

Edasi väärivad sel kongressil vastu võetud otsustest tähelepanu need: millede alusel kommunistide tegevus ka Eestis arenes. Nendest toon järgmised väljavõtted:

„Neil maadel, kus veel kodanlus või kontrrevolutsiooniline sotsiaaldemokraatia võimul seisab, peavad kommunistlised parteid õppima avalikku tööd kavakindlalt põrandaaluse tööga ühendama, kus-

juures avalik töö alati tegelikult põrandaaluse partei kontrolli all peab seisma. Kommunistide parlamendi fraktsioonid, niihästi riigi kesk- kui ka kohalikkudes asutustes, peavad täielikult ja piiramata terve kommunistlisele parteile alluma, ükskõik, kas partei on sel silmapilgul avalik või põrandaalune organisatsioon.

„Partei ja kommunistide terve organiseerimise töö põhialuseks peab olema kommunistlike osakeste loomine igalpool, kus on olemas proletaarlaste ja poolproletaarlaste kas või väikselgi arvul. Igas tööliste saadikute nõukogus, igas ametiühisuses, igas töökojas, igas kooperatiivis, igas majakomitees, igas riigiasutuses, igalpool, kus leidub kas või kolm inimestki, kes kommunistlike tunnevad kaasa, tuleb ajaviitmata kommunistlike osake organiseerida. Ainult kommunistide korraldatud ühendus annabki töölisklassi eelväele võimaluse tervet töölisklassi oma järele vedada. Kõik kommunistlike osakesed, mis parteita organisatsioonides töötavad, alluvad tingimata partei kogu organisatsioonile, ükskõik, kas partei sel ajal avalikult või põranda all töötab. Kõiksugu kommunistlike osakesed peavad kindlas astmestiku korras ja võimalikult punktipealses süsteemis üksteisele alluma.

„Proletariaadi rahvusvaheline organisatsioon võib ainult sel puhul tugev olla, kui kõigil maadel, kus kommunistid tegutsevad, eespool lahendatud vaade kommunistlike partei osa peale kindlasti maad võtab. Kommunistline Internatsionaal organiseerib oma juures kommunistlike alusel seisvate punaste ametiühisuste rahvusvahelise sektsiooni. Kommunistline Internatsionaal on valmis koos töötama iga parteita tööliste organisatsiooniga, kui see tahab kodanluse vastu tõsist revolutsiooni võitlust pidada.

„Kommunistline partei peab kõige kindlama tsentralisatsiooni (võimu keskenduse) põhimõttel ehitatud olema ja koduõja ajajärgul peab ta oma ridades sõjaväelise korra (distsipliini) maksma panema.

„Igalpool, kus vähemalt kümme proletaarlast või poolproletaarlast koos, peab kommunistlikele parteile oma organisatsiooniline osake olema.

„Igas partei asutuses aga peab parteiline kommunistlike osake olema, mis allub kõige kindlamalt kogu parteile.

„Kommunistlike programmi ja revolutsioonilist taktikat kindlasti ja ennastsalga-

valt hoides, peab kommunistline partei alati kõige lähemas ühenduses seisma laialiste tööliste organisatsioonidega ja niihästi enese kitsastesse raamidesse eraldamise kui ka põhimõtetest kaldumise eest hoidma.

„Kodanlisi parlamente, mis kodanlise riigimasina tähtsamate aparaatide hulka kuuluvad, ei saa üle võtta, nagu proletariaat kodanlist riiki üldse ei saa üle võtta. Proletariaadi ülesanne on kodanluse riigimasinat õhku lasta, teda hävitada ja temaga ühes ka parlamentlisi asutusi, olgu need vabariiklised või põhiseadusega ainuvalitsuslise riigi (monarhia) omad.

„See on maksev ka kodanluse omavalitsuse asutuste kohta, mis revolutsiooniline proletariaat peab hävitama.

„Järjekult eitab kommunism parlamentarismi kui tuleviku ühiskonna kuju; ta eitab teda kui proletariaadi klassilise diktatuuri vormi; ta eitab võimalust parlamente kestvalt üle võtta; ta seab oma ülesandeks parlamentarismi purustamise.

„Üks niisugune ülevõtmise abitoetuspunkt on kodanlise parlamendi kõnetool. Seda põhjendust, et parlament kodanline riigiasutus on, ei või mingil viisil üles seada parlamendi töödest osavõtmise vastu. Kommunistline partei ei lähe sinna asutusse selleks, et seal orgaanilist („ülesehitaavat“) tööd teha, vaid selleks, et aidata väljaastumise teel kodanluse riigimasinat ja parlamenti ennast seestpoolt õhku lasta (nagu, näituseks, Liebknechti tegevus Saksamaal, enamlaste tegevus tsaariaegses duumas, „demokraatlikes nõupidamises“, „Kerenski“ eelparlamendis, linnavolikogudes ja lõpuks Bulgaaria kommunistide tegevus).

„Kommunistline partei tervelt ja ta keskkomitee peab juba ettevalmistuse järgus, see on enne parlamendi valimisi, kavakindlalt selle eest hoolitsema, et parlamendi rühmade isiklik koosseis seisaks kõrgel oma heade omaduste poolest. Kommunistlise partei keskkomitee peab kommunistide parlamendi rühma kogu tegevuse eest vastutama. Kommunistlise partei keskkomiteel peab vastuvaidlematu õigus olema iga kandidaati, ükskõik missugune organisatsioon ta üles seadnud, tagandada, kui ta kindel ei ole, et see

kandidaat parlamenti pääses, seal tõsis kommunistlist poliitikat ajab.

„Kui valimised on lõppenud, siis peab parlamendi rühma korraldamine täielikult kommunistlise partei keskkomitee kätte jääma, selle peale vaatamata, kas kogu partei töötab sel silmapilgul avalikult või pöranda all. Parlamendi rühma esimehe ja juhatuse peab partei keskkomitee kinnitama. Partei keskkomiteel peab parlamendi rühmas alaline esitaja olema, kel seal keelu õigus on. Kõigis tähtsamates poliitilistes küsimustes peab parlamendi rühma partei keskkomiteelt aegsasti nõutama juhtnõore. Keskkomiteel on õigus ja kohus igakord, kui kommunistidel parlamendis suurem väljaastumine ees, rühma poolt kõnelejat määrata, või tagandada, kõnelejalt nõuda, et ta oma kõne põhilused või kõne ise ennem keskkomiteele kinnitamiseks ette paneks jne. Igalt kandidaadilt, kes kommunistide nimekirjas seisab, tuleb täiesti ametlikult allkiri võtta, et saadik ennast kohustab partei keskkomitee esimesel nõudmisel oma volitusi maha panema, et partei oleks võimalik, vajaduse korral, parlamendist väljaastumise otsust organiseeritult läbi viia.

„Kommunistline saadik peab keskkomitee otsuse peale avalikku tegevust pörandaalusega ühendama. Neil maadel, kus kommunistisel saadikul isikupuutumatus kodanliste seadustega on kindlustatud, tuleb seda isikupuutumatust partei pörandaaluse organiseerimise töö ja propaganda toetamiseks kasutada.

„Kommunistlised saadikud peavad kõik oma parlamentlise tegevuse paenutama oma partei tahtmise alla, partei ja ta keskkomitee juhatuse järele tuleb järjekindlalt demonstratiivseid (meeleavalduse otstarbega) seaduse eelnõusid esitada, mis selleks ei ole määratud, et nad vastu võetaks, vaid propaganda, kihutuse ja organiseerimise otstarbel.

„Iga kommunistline parlamendi saadik peab meeles pidama, et ta seadusandja ei ole, kes teiste seadusandjatega kokkulepet peab otsima, vaid partei agitaator, kes selleks vastaste leeri on saadatud, et seal partei otsusi läbi viia. Kommunistline saadik ei ole vastutav valijate, vaid oma kommunistlise partei ees, olgu see avalik või pörandaalune.“

(Järgneb.)

Vabasurm ja loomus.

Hiljuti käis ajalehtedest teade läbi, et kaks venda ühel ja samal päeval oma elu vabatahtlikult lõpetasid: üks neist kusagil maal, teine Tallinna läheduses; muu seas oli üks vendadest endine sise-ministeeriumi ametnik. Nagu meil, ja ka mujal, praegusel ajal nii tihti juhtub, jäid nende vabasurma põhjused teadmatuks. Oletati ühte ja teist, aga põhjendatud arvamist ei teadnud keegi avaldada, ka ametvõimudel pole neid seni korda fännud selgitada. Et meil enesetappimiste arv, võrreldes ennesõjaaegsete aastatega, kohutavalt on kasvanud, ja et politseil palju tuleb vabasurma juhtumistega tegemist teha, pole huvitusest vaadelda, kuidas lugu on enesetappimistega väljamaal, ja mis arvab väljamaa ajakiriandus vabasurma kohta, sest — olgu tähendatud — see nähtus, et enesetappimiste arv on väga tuntuvalt viimasel ajal kasvanud, on üldine nähtus kogu Euroopas. Selle juures peavad kaks asjaolu eriti selle kurva nähtuse vaatlemisel mõtlema panema: et meil iga aasta vabasurma tõttu elust lahkunute arv ei ulata enam kümnetesse, vaid juba sadadesse (Euroopas üldse mitmekümne tuhandesse) ja et ise oma elu lõpetavad isikud, kes kuuluvad kõiksugustesse kihtidesse ja varandusliselt — nii hästi jõukate, kui ka kehvade inimeste hulka.

Kokkuvõetult langevad väljamaal — väljamaa ajakirianduse andmete järele — vabasurma ohvriks: Saksamaal iga miljoni elaniku peale 206, missugust arvu tuleb üldiselt keskmiseks arvuks pidada; Inglismaal on vabasurma mineiate arv küll hoonis väiksem — 103 iga miljoni elaniku kohta, selle vastu on see arv teistes maades jällegi hoonis suurem, näiteks: Prantsusmaal — 228, Shveitsis — 232, Monakos — 301. Viimase arvu suurus on osalt tingitud ka Monakos olevast mänguõrgust, mis teatavasti nõuab iga aasta suuri ohvreid. Eestis ulatab enesetappimiste arv 163 peale selle aasta esimesel poolel, 1924 a. oli see arv 330, 1923 a. — 157, 1922. a. — 137, 1921. a. — 114, 1920. a. — 58; nii et meil praegu ühe miljoni elaniku peale ümmarguselt 250 enesetappimist langevad, mis iseenesest väga suur arv ja mis seda enam vaib tähelepanu, et vabasurma mineiate arv meil, nagu arvud näitavad, vahetpidamata kasvab.

Väga huvitav on, nagu viimase aja uurimised vastuvaidlemata on kindlaks teinud, et kliima ja loomus enesetappimiste juures suurt osa etendavad. Imestustäratav on see asjaolu, et neis maades, kus aastaaegade vahetus järsku sünnib, on enesetappimiste arv suurem, võrreldes teiste maadega. Selle tõttu on, näiteks, vabasurma mineiate arv Kesk-Euroopas suurem, kui põhjamaades ja lõunamaades. Kõige rohkem lahkuvad vabatahtlikult elust isikud, kes maades elavad, mis 47 ja 57 laiusjoone ja 30 ja 34 pikkusjoone vahel. Ka kõrgustikud mängivad siin, nagu statistilised andmed näitavad, teatud osa: mägedes on enesetappimiste arv väiksem kui mujal. Meie kliimas on mai- ja juunikuus vabasurma mineiate arv kõige suurem, see arv väheneb siis alatasa ja lõuab kõige madalama punktini talvekuudel: novembris, detsembris ja jaanuaris. Täpsed uurimised on veel selgitanud, et mõned päevad ja mõned tunnid eriti meelitavad elu lõpetama. Selles suhtes on kõige paremad statistilised andmed Saksamaa kohta olemas, millistest selgub, et kõige hädasohtlikumad päevad on esmaspäev ja teisipäev, kuna laupäev selleks päevaks on, millal enesetappimisi võrdlemisi vähe toime panakse. Naisterahvad valivad vabasurma näevaks kõige enam pühapäeva, 32,4% kõigist enesetappimistest juhtub öösel, 23% — enne lõunat, 21,5% peale lõunat ja ülejäänud osa hommikul ja õhtul: kõik need arvud käivad, nagu tähendatud, Saksamaa kohta.

Enam-vähem täpsed andmeid leidub Saksamaa ajakirianduses ka selle kohta, mis usku keegi enesetappija oli ja siin tuleb avalikuks jällegi huvitav nähtus. 1922. aastal, tähendab sel ajal, mil Saksamaal juba osaliselt inflatsioon valitses, lõpetasid Saksamaal vabatahtlikult oma elu 6362 isikut. Sellest üldarvust olid: 4970 ristiusku meesterahvast, 1299 ristiusku naisterahvast, 69 hebreausku meesterahvast ja 24 hebreausku naisterahvast. Ristiusuliste hulgas oli protestantlaste arv hoonis suurem, kui katoliiklaste oma ja üldse juhtub protestantlaste seas umbkaudselt kaks ja pool korda rohkem enesetappimisi kui katoliiklaste juures. Juudi soost elanikkude suhtes on tähele pandud, et enesetappimiste arv ka nende juures alatasa kasvab siin kohal oleks aga hu-

vita tähendada, et Ida-Euroopa juutide seas vabaturma juhtumisi õige harva ette tuleb (teatavasti on viimased usklikud juudid).

Üldiselt tuntud asjaolu on, et enesetapjate arv peaaegselt meesterahvastest koosneb. Umbkaudselt tulevad niihästi Prantsusmaal, kui ka Saksamaal ja Itaalias iga 300 kuni 400 meesterahva enesetapja peale 100 naisterahvast, selle juures aga tõuseb naisterahvaste enesetapmiste arv väga kiirelt 21 ja 30 eluaastate vahel ja on tähendatud aastate suhtes kõrgem kui meesterahvaste juures (Saksamaal ja Prantsusmaal: meesterahvaid enesetapjaid 21 ja 30 eluaastate vahel leidub 16 protsenti, naisterahvaid enesetapjaid selle vastu aga 22 protsenti). Viimast nähtust seletavad arstid seksuaalsete põhjustega. Mis nüüd üldiselt puutub enesetapjate eluaastatesse, siis on Lääne-Euroopas üldiselt tähele pandud, et vabaturma minejate arv eluaastatega kasvab. Eriti on kindlaks tehtud, et enesetapjate arv alates 50-ast eluaastast tuntavalt suureneb, siis vähehaaval väheneb ning peale 70 eluaasta jällegi järsku tõuseb; seda on tähele pandud niihästi meesterahvaste, kui ka naisterahvaste suhtes. Silma torkab ka enesetapjate võrdlemisi suur protsent lahutatute hulgas, eriti tuleb seda tähendada meesterahvaste kohta. Näiteks, annavad Preisi politseil olevad andmed viimase küsimuse selgitamisel järgmist pilti: ühe miljoni naisterahva peale langesid: 61 abielusoleva naisterahva enesetapmist ning 348 lahutatud naisterahva enesetapmist; meesterahvaste kohta on need arvud vastavalt 286 ja 2834.

Õige huvitavat pilti pakuvad ka uurimised enesetapmisviiside kohta, kusjuures kõiksugused iseäraldused tulevad päevavalgele. Kõige enam pannakse enesetapmisi toime kinnistes ruumides. Enesetapmiste juures, mis kinnistes ruumides toime ei panda, mängib peaosu uppumise surm. Muu seas on viimane enesetapmisviis eriliselt moes naisterahvaste juures, umbkaudselt otsivad kolm kord rohkem naisi uppumise surma kui mehi. Berliini kohta käivad andmed näitavad enesetapmisviiside kohta järgmist: 1923. a. lõpetasid vabatahtlikult oma elu: poomise läbi 336 inimest, märkide abil — 200, sellest osast tervelt 105 lüsooli sissevõtmise teel, kihvtiste gaaside sissehingamise läbi — 59, mahalaskmise läbi —

202 ning hüppega majade ülemistelt kordadelt tänavale — 47. See statistika ei ole küll päris täpne, siin puudub muu seas see kohutav enesetapmisviis, mis meesterahvaste poolt nii lugupeetud — rongi alla heitmine. Tihti peale on tähele pandud, et elukutse avaldab mõju vabaturma viisi valikul. Sõjaväelased, jahimehed, salakütid jne. lasevad ennast maha, madrused ja kalamehed uputavad end ära, ämmaemandad lahkuvad elust, võttes sisse lüsooli, apteekrid — juues sinihapet, katelsepad — võttes sisse tsiankaali jne.; on juhtumisi olnud, kus pagarid ennast oma ahjus ära põletasid. Mõne aja eest leidis Berliinis enesetapmine aset, mis küll nii pea ei kordu: keegi noor naisterahvas — poolakas — tahtis õnnetu armastuse tõttu elust lahkuda; selleks neelas ta järgimööda alla: neli võtit, ühe suure ja kaks väikest nuga, kolmeteistkümmend hõbe ja neli vaskraha, kakskümmend raudnaela, kuus tinast lusika osa, kaks hõbelusika vart, seitse rauast aknähinge, ühe valgest vasest risti, ühe raudnõobi, 101 nõõpnõela, ühe väikese kivi, kolm klaasitükki ja ühe valgest vasest lusika. Alles viie kuu pärast peale nende asjade allaneelamist suri tütarlaps suurte valude all.

Mis nüüd küsimuse kõige tähtsamasse külge puutub: enesetapmiste põhjustesse, siis ei ole põhjuseks nii tihti õnnetu armastus, nagu harilikult arvatakse. Politseiametnikud teavad seda juba ammu, mis meile räägivad statistika andmed, nimelt, et õnnetu armastus isegi võrdlemisi väikest osa mängib vabaturma juhtumistel. Peaaegselt lahkuvad vaimuhaiged vabatahtlikult elust. On selgitatud, et umbes 95 protsenti kõikidest vaimuhaigetest vähemalt üks kord elus teevad enesetapmise katset. Teiste peapõhjuste hulgast tulevad nimetada esimeses järjekorras: füüsilised haigused ja kõiksugused ebavoorused, nende seas kahtlemata kõige pealt alkoholi üleliigne tarvitamine; tähtsat osa etendavad ka sotsiaalsed motiivid. Mille peale varem pole küllaldaselt tähelepanu pöördud — see on järeldamise tung, mis eriliselt alaealiste seas ohvreid nõuab vabaturma näol, ning siin avaldab, nagu väga mitmed kompetentsed isikud käsitataval alal arvavad, õige tähtsat mõju meie aja kino. Mõne aja eest avaldas keegi välja- maalane, kes kauemat aega Berliinis viibis, andmeid, mis tema kinopiltide

vaatamisel kogunud. Mees käis järjekindlalt iga päev kinos, mõni kord isegi kaks ja kolm korda ning nägi 250 kinoretendust. Nähtud draamades tuli ette: 97 korral tapmine, 51 korral — abielu truuduse murdmine, 19 korral — eksiteele viimine, 22 korral — vägivaldselt neiude röövimine, 176 korral vargus ja 45 korral enesetapmine. Sellepärast ei saa imestada, kui kino nende peale, kes vähem vastupanelikud ja kes nii kui nii juba loomuse või läbielatud raskuste tõttu enesetapmisele kalduvad, mõju avaldab, neile kõiksuguseid eeskujusid näidates.

Üldiselt maksab ka meie ajal see tõde, mis juba varemalt kindlaks tehtud, nimelt, et neis maades, kus sündimiste ülekaal on tuntuvalt suurem, et seal ka enesetapmise juhtumisi vähem ette tuleb. Saksamaal, Prantsusmaal ja Inglismaal langeb sündimiste arv iga aastaga, Venemaal ja Jaapanis tõuseb aga see arv — ning vabaturma juhtumisi näeme esimestes maades kaugelt suuremal arvul, võrreldes seda arvu elanikkude üldarvuga, kui viimastes riikides. Pole huvituseta veel paari sõnaga peatuda laste enese-

tapmiste juures, mis Saksamaal, võrreldes teiste Euroopa riikidega, eriti suur. Kuna Saksamaal ühe miljoni elaniku peale alla 16 a. vanaduses 10,5 enesetapjat langeb (naisterahvaid 3,0), on vastavad arvud Prantsusmaal: 3,6 meesterahvast ning 1,6 naisterahvast. Häbi, kartus karistuse eest on siin vabaturma peapõhjusteks. Tähelepanuväärt nende arvude juures on asjaolu, et viimaste aastate statistilised andmed ühtki juhtumist ei näita, kus keegi alaealistest oleks mahalaskmise teel oma elu vabatahtlikult lõpetanud.

Nüüd veel mõni sõna vangide kohta. Vangide seas panevad enesetapmisi, samuti enesetapmise katseid kõige enam naisterahvad alla 30 aasta toime, kaugelt rohkem kui mehed, ja need enesetapmise (ja katsete) juhtumised leiavad kõik peaaegu aset esimese kinniistumise kuu jooksul. Üldse lõpetavad vangimajas elu 70 protsenti üldarvust need, kes tööd ei tee. Ka siin on Saksamaa teistest maadest ees; kuna Prantsusmaal, näiteks, ühe miljoni vangi kohta 130 vabaturma juhtumist ette tuleb, on Saksamaa arv hoopis suurem, s. o. 700 inimest.

Politsei raiooni ülema asjaajamisest maal.

Raiooni ülem A.

Teatavasti peab raiooni ülem maal lauajuhendit, kaustasid jne., ühe sõnaga omaette kantseleid.

Tähtsamad paberid tulevad sisse kõik jaoskonna ülema kaudu ja tulevad temale ka peale täitnise esitada, kus neid juba lauajuhendis üksikasjalisemalt registreerida, see võiks sündida kõige jaoks. Selleks kaoks tarvidus raiooni ülemal neid samuti üksikasjaliselt registreerida, see võiks sündida kõige lühemal kujul, sest kui peaks pärast ühendusi tarvis olema, neid saab väga hästi jaoskonna ülema kantseleist. — Teine asi oleks aga nende paberitega, mis raiooni ülem saab otse teistelt asutustelt ja otsekohe ka täidetult tagasi saadab; need tuleks registreerida juba nõuete kohaselt, samuti ka need paberid, mis jaosk. ülema poolt vahetult täitmi-

seks saadetud. Siis registreeritakse veel otsimiskirju. Otsimiskirjad, kui niisugused, käivad oma järjekorra numbri all, saavad vastavasse vihikusse õmmeldud, kuna nende registreerimine raiooni ülema lauajuhendis osutub täiesti otstarbetu olema, sest see ei suuda neid kaotsimiseks eest hoida, viimane asjaolu torkab aga kohe silma, kui järjekorra numbrist kinni pidada. Sedasama võiks öelda ka päevakäskude ja ringkirjade kohta. Kui on midagi tarvis teada, siis tuleb juba ikka otsida vastavast vihikust, aga mitte lauajuhendist.

Raiooni ülema töö ei ole kantselei laua taga, vaid väljas, sellepärast oleks küll soovitatav, et vähemadki takistused eemaldataks, et jatkuks rohkem aega ja energiat välisele tööle.

Suurem teenistuskoerte näitus Venemaal.

Mõne nädala eest lõppes Moskvas teenistuskoerte näitus, kus olid esitatud politsei koerad, piirivalve koerad, sanitaar koerad ning puht sõjaväeliste ülesannete täitmiseks väljadesseeritud koerad. Suurem osa väljapandud loomadest kuulus Lääne-Euroopas samadeks otstarveteks tarvitataivate tõugude hulka: Dobbermann pintsherid ja saksa lambakoerad. Tähelepanu äratasid aga ka puht Siberi tõugu koerad, kellede välimus küll ei olewat palju lootustäratav, kuid keda saab nii politseilisteks, kui ka sõjaväelisteks ülesanneteks hästi kasutada; siia maani on see tõug kahe silma vahele jäänud, alles viimaste aastate katsed on näidanud, et korraliku dresseerimise juures Siberi koertest asja saab ja et nemad halvemad pole kui ilmakuulsad Lääne-Euroopa tõukoerad.

Näitusel esinesid väljapanekutega mitte ainult ametasutused, vaid ka eraisikud; muu seas sai üks sarnane, eraisikule kuuluv pintsher esimese auhinnaga kroonitud, kui kõige parem politseikoer, kes väliakoolitamise ning loomulikkude omaduste poolest teisi kaugelt üle löi. Ametasutuste poolt väljapandud politseikoerte hulgast tunnustati kõige paremateks kolm koera, mis Leningradi kriminaalpolitseile kuulusid. Kaks momenti mängivad koerte ja eriti muidugi politseikoerte õpetamisel suurt osa: hea materiaali valik (sest iga näit.. Saksa lambakoer ei tarvitse veel kõlbulik olla politsei teenistuse jaoks) ja teadlik ning hea dresseerimine. Leningradi kriminaalpolitsei koerad olivat eriliselt näidanud et võib suurepäraseid tagajärgi saavutada, kui neid kaht küsimuse külge meeles peetakse ja tõsiselt ning huviga tööd tehakse. Veidi teisiti, kui politseikoera, tuleb väliaõpetada piirivalve koera, olgugi, et algõpetus peab mõlemile üks ja sama olema, seda enam, et ka piirivalve koeral tuleb teenistuses tihti samasuguseid ülesandeid lahendada nagu politseikoeral. Demonstreeriti muu seas piirivalve koera: kui-

das tema salakaubavedajat jälgib, üles leiab, kinni võtab ja isegi piirivalvurite juure saadab.

Ka poliitilisel politseil on oma koerad ja OGPU koerad paistsid eriti välja suure jõu, sõnakuulelikkuse ja distsipliini tõttu. Instruktori sõnade järele muutuvad need koerad, nagu teatavad Moskva lehed, tigidast ning halastamatult pealetungivatest loomadest kiirelt koerteks, kes rahulikult kuritegija järele valvavad. Kuid nii nea kui kinnivõetu vähemagi liigutuse teeb, haarab koer tema käest kinni, hammustab kätt ja võtab sellega poliitilisel kuritegijal võimaluse paigalt liikuda.

Sõjaväe koeri — nende ülesanded on mitmesugused: aitavad kaasa maakuulamisel, sidematerjaali ja rohtude edasiandmisel jne. — demonstreeriti isegi täitsa lahingu korras: kaevikutes ja lagedal välial tule all. Luurajaga kaasas käies, võtab koer inimese palitust või pükstest jne. kinni ja annab sellega märku, et vaenlane on lähedal; samuti õpetatakse sõjaväe koeri, kes maakuulamisele kaasaaitamiseks määratud, eelpostide juure iooksma ja roomama ja neile käske viima. Lahingu ajal on koera ülesanded loomulikult kõige keerulisemad ning sõjaväe koerte koolitamine on selle tõttu ka kõige raskem ülesanne. Lahingu ajal peavad koerad tule all sidet pidama, peavad laskemoona — padruneid — eelpostidele ja tuleliinile viima, peavad sanitaarseid ülesandeid täitma. Ja just siin võib kasutada ainult kõige paremat materjaali, sest sarnases olukorras peavad koerad täitsa üksi töötama ilma inimese juuresolekuta ja juhtimiseta. Sõjaväe koerad olivat häid tagajärgi näidanud, vaatamata selle peale, et olukord just kõige soodsam polnud töötamiseks (halb maastik ja mitmetuhandeline nealtvaatajate hulk, mis koeri närveeris).

Üldse olevat näitus kõigiti korda läinud ja näidanud, et hea tahtmise ja püsiva töö juures saab koertest tõsiseid inimese abilisid igasugustel aladel.

Saatuslikud tulitikud.

Kriminaalkomissar Schultz, Essenis.

Järgmine, mõne aasta eest sündinud lugu näitab, kui tähelepanelikult peab kriminaalpolitsei töötama ja missuguse täht-

suse võib mõnikord omada iseenesest tühi asi, mis kuritegija poolt kuriteo paigale unustatud.

Öösel 30. apr. vastu 1. maid 1919. aastal tapeti Oberhauseni sadamas vahiputkas öövaht ära. Järgmisel hommikul leidsid möödaminejad surnukeha, mis oli mõrtsukatöö paigast 150 meetrit eemale veeloiku tassitud. Mõrtsukast või mõrtsukatest puudusid igasugused jäljed, ka kahtluse alla ei langenud keegi. Kuid kuriteo kohalt leiti mitu punast tulitikku, missuguseid Saksamaal harilikult ei tarvitata, ühes tikutoosiga. Tikutoosil olevast pealkirjast võidi järeldada, et tegemist on Hollandi tikkudega. Ja need punased tulitigid, mis, nagu kriminaalpolitseil otsekohe korda läks kindlaks teha, tapetule ei kuulunud, said kuritegijatele saatustlikuks, kui tummad ja siiski jutukad tunnistajad. Ja see sündis järgmiselt:

Uurimised näitasid, et öösel enne tapmist kaks isikut saatsid vahiputkas öö mööda, keda olid mõned täitsa erapooletud tunnistajad näinud ja kellede välimust viimased kirjeldasid. Selle juures tõendas üks tunnistajatest, et ühel neist kahest isikust olevat katkised saapad jalgas olnud, nii et suur varvas saapast välja paistnud. Kõikide järelpärimiste, uurimiste ja töö peale vaatamata oli aga see kõik, mida suudeti esialgu kindlaks teha. Arvati, et kuritegijad kohe peale tapmise kordasaatmise kuriteo kohast põgenesid, mis muu seas, nagu pärast selgus, oli õige arvamine.

Nüüd hakati ajalehtedes ning tänavatele väljapandud kuulutuste abil kuritegijaid otsima; kirjeldati täpselt leitud tulitikkusid ja samuti tikutoosi. Lisati ka juure, et see on arvatavasti Hollandist pärit. Sellele lisati veel nende kahe isiku kirjeldus juure, kes vahiputkas öö mööda saatsid ja kellede kohta võis kahtlus tekkida, et nemad on tagaotsitavad kuritegijad.

Ja tulitikkude kirjelduse põhjal tuligi mõne aja pärast peale kuulutuste avaldamist keegi tunnistaja politseisse, kes tõendas, et tema sarnaseid tulitikku mõni aeg tagasi ühe Hollandi raudteejaama ooteruumis on näinud (raudteejaam oli Saksamaa piiri läheduses olnud) ja tuletas siis ka meele, et tema Zevenaaris, Hollandis, oli vangimajas koos kahe isikuga, kes umbes vastavad kirjeldusele. Kui teda, tunnistajat, Hollandis vangimajast lahti lasti, siis olevat teda ühes terve rea teiste isikutega sunniteel üle piiri Saksamaale saadetud. Kuid mingisuguseid nimesid ei teadnud mees nimetada. Ka koha ja jaama nime, kus ülepiiri tulek Saksamaale

sündis, ei teadnud uus tunnistaja. Iga tahes olevat see koht olnud, mille ümbruses tema ühte varta lossi tiigiga tähele pannud. See oli esialgu kõik.

Kriminaalkomissar, kelle kätte oli kirjeldatud mõrtsukatöö uurimine ja selgitamine antud, astus otsekohe ühendusse Zevenaari piirikomissariga ning sai viimase käest nende vahi all olevate isikute nimekirja, kes uue tunnistaja poolt tähendatud päeval Zevenaari vangimajas viibisid. Sellest pikast nimekirjast tulid otsekohe need isikud välja jätta, keda rahvuse, vanaduse ja isikukirjelduse põhjal ei saadud kahtluse alla võtta. Lõpuks jäi järele väike arv isikuid ning nende kohta tuli nüüd kõige pealt selgusele jõuda, kus kohas nemad üle piiri tulid; Zevenaaris seda teada polnud.

Kriminaalpolitsei ametnik sõitis siis ise välja ning sõitis õnne peale Emmerichi jaama, et kindlaks teha, kus on piirikoht, mille läheduses asub vana loss tiigiga. Emmerichi jaamas sai tema raudteeametnikude käest, kellega tema juttu ajas, teada, et sarnane piirikoht tõesti on olemas — see oli Anholt piiripunkt. Seal võeti harilikult üle piiri saadetud isikud sõjaväelise patrulli poolt vastu; neid saadeti peale isikute kindlakstegemist ja dokumentide läbivaatamist edasi Gr. Argenausse. Ja viimases kohas, Gr. Argenaus, leidiski komissar pahatähenduslikke tulitikku. See omalt poolt oli aga tõenduseks, et viimase tunnistaja eeldus kahe mõrtsuka suhtes täitsa õige võis olla.

Tähendatud sõjaväelise patrulli postiraamatutest võidi ka nende kinnipeetud isikute nimed kindlaks teha, kes 29. aprillil 1919. a. üle piiri tulid. Nende nimede seas leidis kriminaalkomissar peale viimase tunnistaja nime ja kahe Zevenaari vangimajas kinnipeetud isiku nimed, kes ülaltähendatud Zevenaari vangimaja nimekirjas kahtluse all olevate hulka olid märgitud kriminaalametniku poolt. Isikud olid Saksamaa kodanikud, keda Hollandi võimud kodumaale tagasi saatsid peale karistuse ära kandmist Hollandis. Nüüd aga tekkis otsekohe küsimus: kust leida neid kahte, kindla kahtluse all olevat isikut, kes arvatavasti valedokumentidega ümber sõitsid ja elasid?

Siiski läks korda, ilma et seda siin lähemalt kirjeldama hakkaksime, peale põhjaliku pikaajalise ja ajaviitva uurimise kindlaks teha, et üks mõrtsukatest sulasena Barmenis teenis, kuna teine Tor-

gaus viibis. Mõlemad võeti kinni. Neid kuulati üksikult üle. Mõlemad tõendasid, et nemad pole Hollandis vangimajas ega ka 29. aprillil Oberhausenis viibinud. Kuid see vale tuli avalikuks, kui neile nende endine kaasvang näidati; samuti suudeti tunnistajate abil, kes Oberhausenis vahiputkas kahte meest tähele panid, kindlaks teha, et kinnivõetud isikud tõesti need samad olid, kes enne mõrtsukatöö

kordasaatmist Oberhausenis viibisid. Kinnivõetute vastu rääkisid ka Hollandi vangimajast saadud nimikirjad. Kui mõrtsukaid kinni võeti, leiti muu seas ühe juurest veel katkine saabas, millest üleval oli jutt. Mehed andsid ikka rohkem ja rohkem üksteisele vastukäivaid seletusi ning tunnistasid siis lõpuks ka kuriteo üles. Saatuslikke tulitikka olid nemad ostnud Gr. Argenaus.

Ametlik osa.

Piirivalve valitsuse ülema käsukirjaga 13. oktoobrist s. a. nr. 130

on Tallinna jaosk. Loksa raiooni valvuritele kapral Karl Kruusmann'ile ja rm. Bernhard Vaino'le avaldatud kiitust hoolsa ja kiiduväärt teenistuse eest, mis avaldus mitmekordses suuremal arvul salakauba tabamises.

Politsei peavalitsuse ülema käsukiri 19. oktoobrist s. a. nr. 62:

Politsei uulitsapostid linnades ei ole alati küllalt tähelepanelikud selle vastu, mis nende silmade all sünnib.

Kahtlustäratavaid asjaolusid ei panda tihti tähele või ei tehta neist asjaoludest tarvilisi järeldusi. Politsei ülematel jaoskonna ülematele kohuseks teha kordnikkude õppustundidel seda küsimust tihem ja põhjalikumalt kui seni kõne alla võtta. Selle korralduse täitmist kontrolleerida. Juhin tähelepanu ühe silmatorkavama näituse peale: vintpüssidega varustatud erariietes isikud, kes ühtki välist tunnusmärki ei kanna, millest vintpüssi kandmise õigust saaks oletada, liiguvad mitmest politsei postist mööda, ilma et mõni post neid tülitaks. Väline tunnusmärk iseenesest küll ei garanteeri, et isikul õigus on vintpüssi kanda ja põhjendatud kahtluse korral tuleb ka siin kontrolleerida. Ilma tunnusmärkideta isikud aga tuleks kõik politsei jaoskonda toimetada vintpüsside korravastase kandmise küsimuse lahendamiseks.

Petseris ärapeetud näitusel määrati 4 ratsareservile käesoleval aastal ostetud hobuse eest auhinnad: 1 esimene, 2 teist ja 1 kolmas auhind. Loen meeldivaks kohuseks siin märkida, et Petseri maakonna politsei enesele head hobused on muretsenud ja nende eest hästi hoolt kannud.

Kaitsepolitsei Tallinna jaoskonna ülema abiks määran sama jaoskonna vanema ametniku Ernst Berendson'i, arvates 10. oktoobrist s. a.

Kaitsepolitsei Tallinna jaoskonna vanemaks ametnikuks määran sama jaoskonna noorema ametniku Robert Tarkpea, arvates 10. oktoobrist s. a.

Võru maakonna politsei raiooni ülemale Voldemar Niilus'ele määran kolmtuhat marka autasu varaste energilise jälgimise ja varastatud loomade leidmise eest.

Pärnu maakonna politsei raiooni ülematele Mihkel Metsaots'ale ja Artvig Kusnits'ile määran kummagile kolmtuhat marka autasu hoolsa tagajärjerikka tegevuse eest kuritegija otsimisel.

Pärnu maakonna politsei raiooni ülemale Paul Hõimoja'le ja II jaoskonna asjaajajale Jaan Ander'ile määran kolmtuhat marka autasu kummagile tagaotsitava kuritegija asukoha kindlakstegemisel ülesnäidatud agaruse eest, mille tõttu võimalikuks sai kuritegija tabamine.

Lääne maakonna politsei ülema käsukirjaga 14. oktoobrist s. a. nr. 83

on politseikooli alama klassi lõpetaja Paul Karli p. Saar määratud politsei 37-da raiooni ülema kohustetäitjaks, arvates 15. oktoobrist 1925. a.

Politseikooli alama klassi lõpetaja August Mihkli p. Suurkivi on määratud politsei 6-da raiooni ülema kohustetäitjaks.

Saare maakonna politsei ülema käsukirjaga 16. oktoobrist s. a. nr. 47

on politseikooli alama klassi lõpetaja Herbert Laurits määratud Kuresaare linna II raiooni ülema kohustetäitjaks, 14. oktoobrist s. a. arvates.

Petseri maakonna politsei ülema käsukir- jaga 19. oktoobrist s. a. nr. 37

on Laura valla II raiooni ülema k.t. Val-
ter Thalberg vabastatud teenistusest
omal palvel, arvates 15. okt. s. a.

Väljamaalt.

Kerjuste ametiühisus.

Marseille linna kerjused on, nagu prantsuse ajalehed teatavad, ametiühisuse loonud, et paremini oma huvisid kaitsta. Muidugi mõista ei tarvitata avalikult organisatsiooni nimetamisel sõna „kerjus“; selle asemel on tarvitusele võetud sõna „tööta töölised“ ning ühingu offitsiaalne nimetus on „puudustkannatavate, tööta töölise kutseühing“, kuhu kuuluvad kõik Marseille linna kerjused ja ainult kerjused. Tähendatud ühing otsustas mõne aja eest armuandeid alla 25 tsentiimi (umbes 4 marka) tulevikus üldse enam mitte vastu võtta, arvesse võttes elukalliduse tõusu ning rahakursi langemist. Kõik organisatsiooni liikmed pidid kindlustuse andma selle vastuvõetud otsuse järele tulevikus käia. Sellegi peale vaatamata on mõned kerjused, nagu ühingu viimasel koosolekul paha meelega konstateeriti, lubadusest kõrvale kaldunud ja väiksemaid summe vastu võtnud eriti need, kes vähem käidavatel kohtadel seisavad ja sissetulekute suhtes tähtsamate ühingu liigetega võistelda ei saa. Üldiselt aga arvatakse, et Marseille'i kerjuste käsi halvasti käia ei või, kui juba sarnaste nõudmistega esinetakse. — Samal ajal jubib Prantsuse ajakirjandus tähelepanu selle peale, et juba väga mitmel korral on avalikuks tulnud, et mõned kerjused õige rikkaks on läinud oma töö läbi. Alles hiljuti peeti Halles, Saksa maal, politsei poolt keegi kerjus kinni, kelle keskmine päeva sissetulek ulatas 100 marga peale, s. o. umbes 9000 meie marka. Londonis suri nädala eest üks üldiselt tuntud kerjus, küürakas vana mehekene, kes suuremate öölokaalide uste ees omale leiba teenis. Et mees väga halastamisväärt välja nägi, anti temale suuremaid rahasumme. Hommikul läks vanamees koiu ja ei tulnud päeva jooksul korterist välja. Kui mees suri ja politsei tema korteri läbi otsis, leiti kõikide üllatuseks kerjuse korterist sularaha ning panga hoiutähti üle 10.000 Inglise naela väärtuses (s. o. umbes 18 miljoni

End. Viljandi maakonna politsei raiooni ülem Peeter Lõo on võetud teenistusse ja määratud Petseri linna II raiooni ülemaks, arvates 19. okt. s. a.

marka). peale selle leiti korteris veel mitmesuguseid väärtasju, kallid maalid jne.

10.665 aastaks vangimajja.

Nagu „Daily“ News“ teatab, mõisteti Hispaanias keegi Frederic A., kes vedurijuhina Hispaania riigi raudteel teenis, pettuse eest 1185 juhtumisel üldse 10.665 aastaks vangimajja, sest Hispaanias karistatakse pettust kuni üheksa aastase vangimajas kinnipidamisega. Muidugi koostati karistused — kuid tõeasi on isenesest huvitustäratav.

Linna volikogu liige — varas.

Stettinis tehti oktoobrikuu algul õige omapärane varguslugu avalikuks. Nimelt pani üks väiksema restoraani pidaja tähele, et kassast iga päev paar marka varastatakse. Et tema ise — ehk tema naine — vahetpidamata lokaalis viibis, ei saanud mees kedagi teenijatest varguses kahtlustada, kassa oli muu seas paari võõrastele määratud laua lähedal, nii et ka keegi võõras võis varga osa etendada. Peremees hakkas asja uurima ja võõraid teravalt silmas pidama. Lõpuks läski temal korda varast teo pealt tabada: see oli üks võõrastest, kes iga päev selles restoraanis lõunat söömas käis ja ikka ühe ja sama laua taga leti juures istus. Restoraanipidaja ei teadnud esialgu just seda isikut, keda tema juba ammu tundis, kahtlustada, seda enam, et varas oli tuntud linnavolikogu liige, kommunist Fritz P.

Ülearune timukas.

Mõne aja eest öeldi vastava Daanimaa valitsusasutuse poolt Daani timukale üles ja mehel tuleb peale kuuekuulise tähtaja Daani korra järele teenistusest lahkuda. Asi seisab selles, et timuka terve tegevus viimaste aastate jooksul seisis ainult — palgasaamises. Olgugi et Daanis praegu veel maksab surmanuhtlus selle peale vaatamata, et väga mitmel poolt on tema äramuutmist nõutud, ei ole siiski enam viimase 30 aasta jook-

sul kedagi surmaga nuheldud, nii et tegelikus elus timuka teenistus täiesti on üleareuseks saanud.

Naiste röövimine hullumajast.

Lvovist tuleb teade, et naistega kauplejad on tähendatud linna läheduses asuvas hullumajast Kulparkost naisterahvaid röövinud ning neid üle piiri toimetanud edasisaatmiseks arvatavasti Lõuna-Ameerika riikidesse ehk Balkani maa-desse. Esialgsete andmete järele tõuseb röövitud noorte, haigete naisterahvaste arv kümne peale. Arvatakse, et tegemist hästi organiseeritud salgaga, kes juba varemalt Kesk- ja Lõuna-Euroopas noorte naiste röövimist on toime pannud. Senini puuduvad kuritegijatest igasugused jäljed.

Ku-Klux-Klan ja koolilapsed.

Berliini kriminaalpolitsei leidis paari nädala eest redupaiga, kus olid seitse koolilast, kes ennast Ku-Klux-Klaniks nimetasid. Lapsed olid selle nime kusagil lugenud, ei teadnud midugi midagi sellest Ameerika salaseltsist ning otsustasid salka asutada ja temale selle kõlava nime anda. Koolilaste organisatsioon ise tehti avalikuks järgmiselt: Görlitzi vaksalis panid kriminaalpolitsei ametnikud tähele, et seal tihti peale alaealine poisikene liigub, kellel suur kulduur taskus. Poisikese järele seati valve sisse ning saadi lõpuks terve varaste salga jälgile. Kulduur ise oli varastatud ühest suuremast Westeni linnajao kaubamajast, kus Willy F. — Görlitzi vaksalis kinnipeetud poisikene, kes ühtlasi salga juhiks oli — kaks ööd-päeva tähelepanematult mööda saatis ja peale uuri veel kõiksuguseid teisi väikseid asju omandas. Willy F. kogus enese ümber veel kuus last, nende hulgas oli ka üks kolmeteistkümne aastane tütarlaps. Oma peidupaigaks ja kokkusaamise kohaks valisid alaealised kuritegijad ühe jaama läheduses oleva veetorni, mis juba pikemat aega kasutamata seisab. Sisse pääsesid lapsed selle tõttu, et nemad mõned aknaruudud purustasid. Ruum, kus kuritegijad viibisid, oli nende poolt ilusasti korda seatud: seinad olid värvitud; värvi varastati midugi kusagilt kauplusest, lauad ja toolid peidupaigas olid samuti, nagu niid kindlaks tehtud, varguse teel jaamadest saadud; isegi laudlinad ja vaibad ei puudunud — üleareune on juure lisada, et osa-

vad Ku-Klux-Klani mehed ka neid olid varastanud. Salgal oli isegi oma erimärk: valge lipp musta ristiga. Seltskond elas terve suve läbi veetornis. Üks poisikesest, kes vahepeal salga juhiks oli, saadeti vanemate poolt, kes juhuslikult asiast teada said, maale ning tehti niimoodi juba varemalt kahjutuks. Poisikesed saadeti peale isikute kindlakstegemist vanemate juure tagasi, samuti ka tütarlaps, kuna Willy F. kindlakstehtud varguste pärast kinni peeti.

Bostoni röövlid.

Nagu teada, on Bostoni linn Ameerika Ühisriikides ja vististi üle maailma esimesel kohal kuritegevuse suhtes, igatahes on tapmisteb kurb rekord juba mitu aastat Bostoni linna käes. Et iga päevaga suurenevale kuritegevusele lõppu peale teha ehk vähemalt seda kuritegevust võimalust mööda paraliseerida, on hakatud viimasel ajal kõiksuguseid hädaabinõude tarvitusele võtma. Peapostkontor ning 83 linnas olevat abikontorid on päris kindlusteks muutunud, milliste ees nii öösel ku ka päeval tugevad, sõjariistadega varustatud ametnikkude postid seisavad peale politsei postide. Igal postiametnikul, kellel on postihoones otsekohe tegemist publikuga, nagu markide müüjad, pakkide vastuvõtjad ja väljaandjad, rahavastuvõtjad edasisaatmiseks jne., jne., kõigil neil on laetud ja laskevahmis püstol laual. Kui posti pealt raha panka saadetakse, siis toimetatakse seda ainult soomusaute abil tugeva politsei osa saatel. Postiasutuste eeskujul on ka Bostoni erapangad ja suuremad tööstusettevõtted tugeva kaitse peale üle läinud, mida harilikult moodustavad eriti selleks palgatud isikud — harilikult endised ohvitserid ja sõdurid, kes demobiliseeritud. Siiski kahtlevad Ameerika lehed, kas nende abinõudega suudetakse eesmärki kätte saada.

Politsei autoriteedi küsimus Venemaal.

Praegu olevat Vene lehtede teadete järele olukord eriti suurlinnades nii kujunenud, et mitte ühtki päeva mööda ei lähe, kui miilitsa ametnikkudele kallale ei tungita, tihti peale sellejuures mitte ainult sõnadega, vaid ka tegudega, mille tõttu miilitsa töö mõnel juhtumisel väga raskendatud, isegi võimatuks tehtud saab. Kõige raskem olevat miilitsal järelvalve kõiksuguste sundmääruste täitmiste üle,

kusjuures süüdlased — kõige enam hul-
gused ning patendita tänavkaupmehed —
õige ägedalt miilitsa ametnikkudele kal-
lale tungivad, neid sõimavad ehk isegi
löövad. Muidugi mõista seatakse iga kord
vastav protokoll kokku, mis lõpuks
kohtu saadetakse ja kohtulikule harutu-
sele tuleb. Halb külg seisvat nüüd kõige
pealt selles, et nende protokollide saa-
tus ametnikkudele, peale muidugi asjasse
segatud miilitsa ametnikkude, teadmatuks
jääb, samuti publikule. Enamalt jaolt
juhtub nii, et kohtus suuremat tähelepanu
ei pöörata ebasünda väliaastumise peale
miilitsa võimude vastu ning karistus mää-
ratakse lihtsalt rahurikkumise, ulakuse
jne. eest. Hiljuti Moskvas ärapeetud
kohtunikkude, kohtu-uurijate ja miilitsa
ametnikkude ühisel koosolekul jõuti ot-
susele, et asi nii moodi edasi kesta ei

tohiks ja et tuleks kõige kiiremas korras
abinõusid leida pahe kõrvaldamiseks.
Selleks nõutakse esimeses järjekorras, et
karistused kirjeldatud üleastumiste eest
saaks tuntavalt suurendatud ja tarbekor-
ral õige karmid abinõud tarvitusele
võetud. Teisest küljest soovitatakse ka
kõikide kohtuotsuste avalikult väljakuu-
lutamist selleks, et kõige pealt vastav
miilitsa ametnik ja teises järjekorras mii-
litsa ametnikud üldse teaksid, et nende
kaitseks on kõik tehtud ja et süüalused
on oma teenitud karistuse kannud. Kok-
kuvõetult saaks kõrgete karistuste mää-
ramisega ja otsuste avalikult kuulu-
tamisega seda kätte, et kõiksugused hul-
gused ettevaatlikumaks muutuksid mii-
litsa suhtes ja et ametnikkude auhaava-
mine vääriliselt karistatud saaks.

Küsimused ja kostmised.

Nr. 1565. Lugeja 281. Küsimused.

1. Kohtupristav saadab politseile oksjo-
nikuulutuse võlglaste elukohta ülespane-
miseks ja võlglastele kuulutamiseks, et
tema müügi ajaks üleskirjutatud asjad ko-
dus hoiaks ja ette tooks.

Kas politsei on kohustatud võlglaste
elukohas kohtupristavi oksjonikuulutusi
üles panema ja võlglastele kuulutama, et
tema oksjonipäeval tooks üleskirjutatud
asjad ette, sest pristav võiks ju väga hästi
peale asjade üleskirjutamist koha peal
oksjonikuulutuse valmis kirjutada ja ise
üles panna ja võlglastelt allkirja võtta
üleskirjutatud asjade ettetoomisest oks-
jonipäeval, sest pristav saab ju iga oma
käigu eest hästi tasutud ja ka Ts. kohtup-
seadusest ei ole näha, et sarnane toimus
politsei peal lasuks.

Olgu tähendatud, et võlglastelt allkirja
võtmine asjade ettetoomisest, ei ole,
minu arvates, sugugi õige, sest asjad on
kellegi kõrvalisele isikule allkirja vastu
hoiule antud, kuidas saab siis võlgnik
neid ette tuua.

2. Kas on kaheklassilise kihelkonna-
kooli haridusega raiooni ülemal, kes selles

ametis 1919. a. saadik vahetpidamata tee-
ninud ja kolmenädalase raiooni ülemate
kursuse läbi kuulunud, võimalik poli-
itseiteenistuse kutsetunnistust ilma eksa-
mi sooritamata omandada, jaataval kor-
ral, missuguseid sammusid tuleks selle
saamiseks astuda?

3. Kuidas saavad politseiteenistuses
olevad ametnikud politseikooli, kas omal
palvel või ülemuse määramisel ja kas
saavad nemad peale kooli lõpetamise oma
endise teenistuskoha tagasi või määra-
takse neid vabadele kohtadele.

Vastused. 1. Vaata „E. P.“ nr. 29 —
vastus nr. 463 ja „E. P.“ nr. 38 — vastus
nr. 1435 — 1924. a.

2. Ametisse juba kinnitatud politsei-
nikkudele on politseikooli ajut. korralduse
§ 34 põhjal („R. T.“ nr. 61/62 — 1925. a.)
samad õigused, kui kutsetunnistuste oma-
nikkudel.

3. Ametisse kinnitatud politseinikud
saavad komandeeritud politseikooli üle-
muse korraldusse ja saavad peale kooli
lõpetamise endised kohad tagasi, kui need
selleks ajaks on vakantsed.

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**
Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s e d.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised tunnistused:

- K o l p a k o v, Aleksander, sõjav. vab. tunnistus nr. 4167. (25027)
- M a r t i n s o n, Gustav, sõjav. vab. tunnistus. (25027)
- T o i t, Joosep, ostutäht. (25028)
- N e i d e r, Paul, välispass nr. 644. (25028)
- K i l u k s, Hans Hansu p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 4. rahvaväe polgu ülemalt 21. 4. 20 a. nr. 6808. (32518)
- M a k s u k ä s u talon nr. 95506/643 — 1427 marga peale, v. a. Eesti Panga Tartu osakonnalt Liia Ado t. Jaanuse nimele. (32519)
- P ö d e r, Jaan Jaani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 2. jalaväe polgu ülemalt 1. 5. 1920 a. nr. 1345. (32521)
- L i i k, Vassili Aleksei p., reservitunnistus, v. a. Tallinna sõjaväe tehnikakooli ülemalt 1. 6. 23 a. (32774)
- V a l d m a n n, Vladimir Jüri p., reservitunnistus, v. a. Skoutide pataljoni ülemalt 9. 8. 20 a. nr. 6922. (32859)
- L a a s, Päärni (Bernhard) Hansu p., hobusepass, v. a. Kirbla vallaval. 11. 1. 21 a. nr. 79. (33211)
- R a u d m a n n, Alfred Jaani p., laskeriista luba, v. a. Lääne maak. pol. ülemalt 11. 2. 23 a. nr. 28. (33215)
- O p p, Mihkel Mihkli p., laskeriista luba, v. a. Lääne maak. pol. ülemalt 17. 5. 24 a. nr. 450. (33217)
- O p p, Mihkel Mihkli p., hobusepass, v. a. Tõstamaa vallaval. 15. 1. 21 a. nr. 464. (33218)
- B r a u v e r k, Johannes Jüri p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 3. väljasuurtükiväe divisjoni ülemalt 9. 8. 20 a. nr. 4139. (33221)
- T o n n a, Johannes Hansu p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Lääne maak. rahvaväe ülemalt 1. 11. 20 a. nr. 9241. (33419)
- L e i t e r, Ernst Hendriku p., laskeriista luba, v. a. Tartu maak. pol. ülemalt 4. 5. 25 a. nr. 877/4911 — ühe aasta peale. (33299)
- A l l i p e r e, Hans Jaani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Nõmme pioneerpataljoni ülemalt 3. 9. 24 a. nr. 3859. (33425)
- A l v i i n u s, Kadri Jüri t., Nansen'i pass, v. a. politsei peavalits. 5. 2. 24 a. nr. 2739/3048. (33825)

- B r a n d t, Theodor, sõjav. vab. tunnistus, v. a. Tallinna vahipataljoni ülemalt 20. 8. 21 a. nr. 8520. (34010)
- K o l l, Rodion, sõjav. vab. tunnistus, v. a. Kalevi malevast 27. 4. 20 a. nr. 4565. (34011)
- L i i n, August Hansu p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 2. ratsapolgu ülemalt 8. 4. 20 a. (34276)
- T o m i n g a s, Johannes Jaani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Keskapteegi ladu ülemalt 11. 11. 22 a. nr. 773. (34279)
- V e l d m a n n, Eduard Jaani p., rahvaväest vab. tunnistus, v. a. Tartu maak. rahvaväe ülemalt 9. 1. 24 a. nr. 9930. (34328)
- S i r k, Gustav Johani p., rahvaväest vab. tunnistus, v. a. 2. diviisi intendantuurist 8. 4. 20 a. nr. 5696. (34343)
- P r e m e t, Alviine Karli t., 5. järgu äritunnistus, v. a. Eesti Panga Rakvere osakonnast. (34355)
- V e n i g, Aleksander Juhani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Lennuväe rügemendi ülemalt 3. 9. 24 a. nr. 2722. (34361)
- V u n d e r, Eduard Jakobi p., hobusepass nr. 143. (34372)
- H e n d r i k s o n, Oskar Mihkli p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Pärnu maak. rahvaväe ülemalt 14. 11. 21 a. nr. 9200. (34486)
- K a s k, Johannes Jaani p., sõjav. vab. tunnistus. (34502)
- K u l l m a n n, Jaan Ado p., raudtee isikutunnistus ja ametitunnistus, v. a. raudteede politsei valitsuselt. (34513)

Kuulutus

Pärnu maak. politsei 3. jaoskonna ülem annab teada, et 28. okt. 1925 a. kell 10 hommiku müüakse Enge wallas, Tagametsa talus

enampakkumisel

August ja Marie Jaanus'ite päralt olev varandus, mis koosneb ühest raudsahast, hinnatud 2000 marga peale, isikumaksu sissenõudmiseks. Müüdavaid asju võib näha oksjoni päeval oksjoni kohal.

Pakkumine algab hinnatud summast.

Pärnus, 12. okt. 1925. a.

JAOSKONNA ÜLEM